www.svoboda-news.com

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
"УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мониґ-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 30-го мая 1916. Ч. 65. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, May 30, 1916. No. 65.

ДАЛЬШИЙ НАСТУП АВСТРІЙЦІВ В ІТАЛІЇ.

Воєнна добича Австрійців зросла на 27.000 полонених, 285 гармат і 105 машинових крісів.

В часї 5-дневної битви коло Дуомон Французи стратили около 2.000 в полонених.

БОЛГАРСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕЙШЛИ ГРАНИЦЮ ГРЕЦІЇ І ЗАНЯЛИ ТРИ ГРЕЦЬКІ ФОРТИ.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

АВСТРІЙЦІ ПОЛОНИЛИ ЗНОВА ПОНАД 2.500 ІТАЛІЙЦІВ І ЗДОБУЛИ 4 ГАРМАТИ.

ВІДЕНЬ, 27. мая. — Головна австрійська кватира подає отсї вісти:

„Наші війска віднесли знова велику побіду над Італійцями на полудне від Трієнту. Ціле пасмо гір, почавши від Карно Кампо ді Верде аж до місцевости Мата, находить ся вже в руках наших війск. Неприятель потерпів дуже тяжкі втрати. Ми взяли поверх 2.500 Італійців в полон і здобули 4 гармати, 4 машинові кріси, 300 моторових біциклів і велику скількість инших воєнних матеріялів".

ВОЄННА ДОБИЧА АВСТРІЙЦІВ ЗРОСЛА НА 27.000 ПОЛОНЕНИХ, 285 ГАРМАТ І 105 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

ВІДЕНЬ, 27. мая. — З головної австрійської кватири доносить:

„Праве крило австрійсько-угорської армії наступає успішно на Італійців в напрямі місточка Аля (на полудне від Роверето, в полудневім Тиролю).

„Центр армії розпочав головний наступ на італійські гірські кріпости Арсієро і Асіяго. Сильно укріплене пасмо гір Монте Чіконе (на північ від Асіяго) находить ся вже в руках наших війск.

„Ліве крило армії посуваєть ся дальше здовж долини ріки Бренти і здобуло Монте Чіварон, якого Італійці боронили з великою завзятостию.

„Воєнна добича з кождим днем зростає. Число полонених Італійців дійшло до 27.000, число здобутих гармат до 285, а машинових крісів до 105".

ІТАЛІЙСЬКІ ГІРСЬКІ КРІПОСТИ АСІЯГО І АРСІЄРО ПЕРЕД УПАДКОМ.

БЕРЛІН, 28. мая. — Австрійсько-угорські війска посувають ся щораз дальше в напрямі венецької низини помимо завзятого опору зі сторони Італійців. Тяжкі австрійські гармати бомбардують західні укріплення італійських кріпостий Асіяго і Арсієро.

Австрійсько-угорські війска вбили сотині Фольгарія, було безконечне. Сі кріпости боронять долину, які ведуть до венецької низини. Їх упадок буде для Австрійців великим стратеґічним успіхом.

Останні вісти з австрійської головної кватири доносять, що західні форти кріпости Арсієро находить ся вже в руках Австрійців та що упадок обох італійських гірських кріпостий вже недалекий.

ЦИВІЛЬНЕ НАСЕЛЕНЄ УТІКАЄ З АСІЯГО І АРСІЄРО.

РІМ, 27. мая. — Цивільне італійське населенє опусне громадно загрожені Австрійцями місцевости Асіяго і Арсієро. Поверх 1.000 збігців прибуло до Медіоляну, де ними заопікували ся добродійні інституції.

АВСТРІЙСЬКІ ГАРМАТИ РОЗБИВАЮТЬ ГОРИ.

РИМ, 27. мая. — Австрійсько-угорські війска в полудневім Тиролю складають ся головно з Тирольців, Угрів і Чехів, які до війни в горах найлїпше надають ся. Перевага Австрійців полягає передівім в значно переважаючім числї гармат. Гуркіт австрійських гармат рівнасть ся сильному трясеню землї. Число тяжких гармат, які Австрійці звернули на італійські становища на височині Фольгарія, було безконечне. Сї австрійські тяжкі гармати викидали без перестанку гранати, шрапнелї і бомби, які розбивали гори на дрібні кусні. Цїлі скали котили ся в низ, перемінюючи в руїну мальовничі околиці і місцевости.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ БРУСАТІ ПІЙШОВ В СТАН СПОЧИНКУ.

РИМ, 27. мая. — З головної кватири доносять, що генерал Брусаті, комендант італійської армії в полудневім Тиролю, зістав перенесений в стан спочинку з половиною платнї.

Генерал Брусаті мав дати приказ до відвороту італійскій армії на полудне від Трієнту.

ШЕФ АВСТРІЙСЬКОГО ШТАБУ ГЕЦЕНДОРФ — СЕ ДРУГИЙ МОЛЬТКЕ.

БЕРЛІН, 27. мая. — Звісний німецький воєнний критик майор Мораг, обговорюючи наступ австрійських війск на Італію, називає головного шефа австрійсько-угорського штабу, ген. Гецендорфа, другим Мольтким. Цїхою Мольткого (головного команданта німецьких війск у війнї з Францією в 1870-71 роках) було спокійно вижидати відповідної хвилї і доперва тоді несподівано зі скоростю блискавиці переводити в житє уложений плян.

Майор Мораг висказує надію, що небаром опинять ся в руках австрійських війск послїдні точки опору Італійців і австрійська армія зійде в долину Венеції.

АВСТРІЙСЬКИЙ НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛА ОДЕРЖАВ НАЙВИСШЕ ВІЙСКОВЕ ВІДЗНАЧЕНЄ ВІД НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ.

БЕРЛІН, 27. мая. — Німецький цїсар з нагоди сьвітлих успіхів наступу австрійсько-угорських війск проти Італії переслав окремим післанцем ордер „заслуги" арх. Карлови Франц-Йосифови, начальному командантови австрійсько-угорської армії на терені війни з Італією.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

НА ПОЛУДНЕ ВІД ФОРТУ ДУОМОН ПОЛОНИЛИ НІМЦІ 600 ФРАНЦУЗІВ І ЗДОБУЛИ 12 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 26. мая. — Німецький ґенеральний штаб доносить:

„На оxіднім березї ріки Мези наші війска перевели кілька успішних нападів на становища Французів на полудне від форту Дуомон. Наші війска заняли цїлу долину, проганяючи Французів дальше на полудне. Притім полонено поверх 600 Французів і здобуто 12 машинових крісів.

„На західнім березї Мези наші війска відбили напад Турксів на наші становища на горбі „304".

ЗА 5 ДНІВ НІМЦІ ПОЛОНИЛИ В БИТВІ КОЛО ДУОМОН 2.000 ФРАНЦУЗІВ.

БЕРЛІН, 27. мая. — З головної німецької кватири доносять:

„На лївім березї Мези Французи перевели напад і вдерли ся в наші становища на полудне від села Куміер. Наші війска зробили протиналад і прогнали Французів, беручи 63 французьких жовнірів в полон.

„На правім березї Мези перевели Французи два напади, але безуспішно. Число Французів, полонених на полудне від Дуомон, зросло на 1.991, між тими 48 офіцирів".

БУВШИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙНИ, ГЕНЕРАЛ ГАЛЇЄНІ, ПОМЕР.

ПАРИЖ, 27. мая. — Ґенерал Ж. С. Галїєні, бувший мінїстер війни, помер нинї у Версалю.

Хоч його смерть не була несподїванкою, викликала вона серед французьких жовнірів велике пригнобленє. Галїєні був божищем французького народа, його уважав нарід за свого спасителя. Йому приписує французький нарід уратованє Парижа, коли на початку війни німецька армія находила ся вже під брамами міста.

З виповідженем війни Німеччинї ґенерал Галїєні зістав іменований військовим командантом Парижа. Опісля, коли небезпека для Парижа минула, зістав іменований мінїстром війни на місце Мільранде. З причини недуги ген. Галїєні був приневолений уступити зі свого становища.

НА БАЛКАНІ:

БОЛГАРСЬКІ ВІЙСКА В СИЛЇ 25.000 ПЕРЕСТУПИЛИ ГРАНИЦЮ ГРЕЦІЇ І ЗАНЯЛИ ТРИ ГРЕЦЬКІ ФОРТИ.

СОЛУНЬ (Греція), 28. мая. — Як грім з ясного неба надійшла вість, що болгарська армія в силї 25.000 жовнірів перейшла границю Греції.

Болгарські війска заняли грецький форт Рупель і грецький міст коло Демір-Гасар та посувають ся долиною здовж ріки Струміци. Болгарськими війсками проводять німецькі офіцири.

Инший знова відділ болгарських війск заняв грецькі форти Драготін і Сватово, які лежать над зелїзничим шляхом, котрий веде до грецької пристани Кавалї.

НАСТУП БОЛГАРСЬКИХ ВІЙСК ВИКЛИКАВ В АТЕНАХ ПЕРЕПОЛОХ.

ЛОНДОН, 28. мая. — З Атен доносять, що нарушенє невтральности Греції через новий наступ болгарської армії викликав в столиці Греції, Атенах, великий переполох.

З поля битви надійшли вісти, що командант болгарських війск визначив тригодинний реченець командантови грецького форту Рупель до передачі форту. Своє домаганє оправдував болгарський командант тим, що посїданє сего форту є конечне для забезпеченя лївого крила болгарської армії. Притім болгарський командант мав виразно заявити, що занятє форту є лише тимчасове.

З полїтичних грецьких кругів доносять, що грецьке правительство не підійме проти сего жадної чинної акції, а лише обмежить ся до внесеня відповідного протесту.

100.000 СЕРБІВ ПРИБУЛО З КОРФУ ДО СОЛУНЯ.

СОЛУНЬ, 28. мая. — Наново зорґанізована сербська армія в силї 100.000 людий прибула до Солуня. Сербську армію перевезено кораблями через Еґейське море.

Головний командант анґлїйсько-французьких війск, ґенерал Серейл, доносить, що Серби просили його, щоби позволив їм брати участь в перших рядах проти наступаючих війск болгарських.

ЯКУ ЦІЛЬ МАЄ НАСТУП БОЛГАРСЬКИХ ВІЙСК?

АТЕНЇ, 28. мая. — У тутешних воєнних кругах погляди щодо наступу болгарських війск є ріжні. Одні уважають сей наступ за початок загального наступу болгарських війск, щоби зовсїм прогнати анґлїйсько-французьку армію з Балкану і заняти Солунь. Инші воєнні знавці є тої гадки, що Болгари хотять в сей спосіб унеможливити або бодай утруднити наступ анґлїйсько-французької армії проти Болгарії.

НА МОРИ:

ПІДВОДНІ ЛОДКИ ПРОДОВЖУЮТЬ ДАЛЬШЕ СВОЮ РОБОТУ.

ПАРИЖ, 27. мая. — Німецька підводна лодка затопила італійський корабель „Моравія" (2.268 тон), який віз набір муки з Ню Йорку до Ґенуї.

ЛОНДОН, 27. мая. — Урядово доносять про затопленє анґлїйського корабля „Ель Арґентіно" (6.809 тон), який плив з набором до Марселї.

На Середземнім мори підводні австрійські лодки затопили два італійські кораблї: „Корнілїяно" (2.663 тон) і „Австралія" (1.586 тон).

Німецька підводна лодка затопила анґлїйський корабель „Дейнвуд" (1.221 тон).

МИРОВІ УСЛІВЯ НІМЕЧЧИНИ.

ВАШІНҐТОН, 27. мая. — Беручи за підставу промову німецького канцлера Бетмана Гольвеґа і вісти, які надійшли приватною дорогою, дипльомати невтральних держав висказують переконанє, що велика европейска війна зближаєть ся до кінця.

Після їх гадки Німеччина візьме за підставу до мирових переговорів передівім теперішнє воєнне положенє. Відповідно до воєнного положеня поставить Німеччина і свої услівя щодо заключеня мира.

Отсї услівя були би в приближеню слїдуючі:

1. Німеччина опорожнить заняту часть Франції.
2. Німеччина зверне Бельґію, якій однак буде заборонене відбудованє кріпостий. Крім сего буде заключений тїсний торговельний договір між Бельґією і Німеччиною.
3. Німеччина задержить у своїх руках балтійські провінції Росії.
4. Польща буде перетворена в окрему державу.
5. Сербія буде розділена поміж Австрію, Болгарію і Грецію.
6. Чорногора одержить назад самостійність. О скілько се покажеть ся можливим, одержить вона частину Альбанії.
8. Границя австрійсько-італійська буде справлена.
9. Німеччина одержить кольонії в Африці: бельґійське і французьке Конґо та португальські кольонії. Натомісць зречеть ся своїх кольоній в Хінах.
10. Воюючі держави не будуть платити жадних воєнних відшкодовань.
11. Німеччина домагаєть ся свободи на мори.
12. Німеччина годить ся на поділ Персії між Росію і Анґлію. Крім сего Росія має одержати пристань над Перським заливом.

Погодоски про недалекий мир зроджують також і ріжні пляни щодо його услівій. Однак, як довго війна ще дальше триває, всякі услівя щодо мира треба уважати покищо лише за погодоски.

Можна надіяти ся, що між воюючими державами прийде ще до великих рішаючих битв, і доперва їх вислід буде міг бути підставою до уложеня услівій мира.

ПОБІР РЕКРУТІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ВАШІНҐТОН, 28. мая. — Дотепер зголосило ся 36.384 мущин, бажаючих вступити до армії в Злучених Державах. З повисшого числа поборові комісії узнали лише 8.141 за спосібних до військової служби.

Підвисшенє стану війска після останної ухвали конґресу виносить 20.000.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ НЕ ЗГОДЯТЬ СЯ НА ПОЛАҐОДЖЕНЄ ЧЕРЕЗ МИРОВИЙ СУД СПРАВ, ЗГАДАНИХ В ПРОТЕСТІ ДО АНГЛІЇ.

ВАШІНҐТОН, 28. мая. — Анґлїйське правительство має намір передати полагодженє справ, які є наведені в протесті з причини забираня почти мировому судови.

З полїтичних кругів американських доносять однак, що американське правительство таку пропозицію відкине і зажадає від Анґлії та Франції безпроволочно в ще більше рішучий спосіб сейчасового полагодженя сеї справи.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Хрістіяніяфйорд" прибув до Ню Йорку в понеділок (29. мая).

„Ґеліґ Олаф" має прибути до Ню Йорку ві второк (30. мая).

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Фрідерік VIII." відїде з Ню Йорку в середу (31. мая).

„Хрістіяніяфйорд" відїде з Ню Йорку в суботу (3. червня).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Зчучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країн:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі мані-ордера і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висилаю чамовлення належить долучити мані-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF NEWSPAPER LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописи не звертає ся.

ЧИ ПЕРЕДПЛАЧУВАНЄ ҐАЗЕТИ Є ПАТРІОТИЧНИМ ДІЛОМ?

Коли українська часопись візве своїх читачів, аби вони старали ся поширити свою часопись, то часто дають ся чути заміти: „Ага, вже хочуть робити бізнес!"

Приглянмо ся українським часописям, а побачимо, що нїяка українська часопись в Америцї не є обчислена на бізнес. Всї українські часописи є орґанами українських народних орґанізацій, а не приватною власностию одиниць. Нїхто не робить на ґазетї інтересу, хиба самі читачі та передплатники. І тому часопись є в практицї власностию цїлого народа, бо кождий може бути її передплатником та читачем.

Не можна однак заперечити, що часопись, яко така, робить бізнес, бо деколи має чистий зиск. Однак треба придивити ся, куди подїваєть ся сей чистий зиск. Чи може беруть собі його адміністратори та редактори? Правда, о скільки ті люди вкладають свою працю, свою душу, своє „я" для часописи, їм належить ся житєве забезпеченє, бо инакше часопись не могла би виходити. Але поза те, **чистий зиск обертаєть ся на народні цїли**. В який спосіб?

Возьмім примір зі „Свободи". Коли „Свобода" мала небогато передплатників, тодї вона виходила раз на тиждень. Коли число передплатників збільшило ся, тодї часопись почала виходити три рази на тиждень, а коли би число передплатників і читачів зросло ще хоч о половину більше як тепер, то „Свобода" перемінила би ся на дневник. А прецїнь се вже був би неабиякий народний здобуток. Український національний дневник на чужинї!

Чужинцї цїнять після преси сам нарід. Як ґазета мала і лиха, то се вказує, що нарід дуже слабо стоїть під культурним зглядом. А як нарід має великі ґазети, то значить, що нарід є зрілий, бо відчуває потребу доброї ґазети, передплачує її і дає можність її видосконалювати. При ґазетї ґрупують ся звичайно люди з образованєм, які можуть дати провід в народнім житю. З чистих зисків ґазета може покрити необхідний народний видаток. Ґазета може видавати популярні книжочки для народа, або підпирати инші подібні видавництва. Вкінци ґазета дає заробок своїм людям в друкарни, адміністрації, експедиції і редакції, а се також важне дїло, що маємо людий независимих від нїкого, лише від свого народа.

Про сю справу скажемо коротко ось-що: Кождий Українець повинен дбати про українську ґазету, бо се є народне добро. Він повинен її читати, передплачувати і ще й инших заохочувати до передплати. Через ґазету богато людий освідомлять ся, набирає духа, просьвічуєть ся і через те йде разом з другими культурними людьми. А поширенє культури — се патріотизм, се любов до своєї справи в практицї.

Нехай же наші читачі старають ся приєднати як найбільше передплатників для „Свободи", а тим вони сповнять патріотичний обовязок на чужинї.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАТНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

НАЙНОВІШІ ЗДОБУТКИ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Польський „Дзєнник Звйонзкови-Зґода", який виходить в Шікаґо, в ч. 121 (з 28. мая 1916) пише:

Здобутки Русинів.

„Дзєнник Цєшиньскі" доносить:

Русини зуміли осягнути в центральнім правительстві у Відни ріжні важні здобутки. На разі виділено трох фінансовим інституціям руским 11 міліонів корон на рахунок воєнних відшкодовань; надто приватна ґімназія руська в Бережанах дістала удержавлєнє. В Бережанах, як відомо, істнує ґімназія польська.

Ґімназія польська в Бялій, яка свого часу мала бути удержавлєна, тепер не буде удержавлєна і та справа зістала відложена на час необмежений.

Часопись „Гайдамаки" містить в 21. числї (з 25. мая 1916) ось-таке письмо від свого віденського кореспондента:

Відень, 5. цьвітня 1916.

Нарештї справа українського університету зістала порішена. По довгих боротьбах, просьбах і т. д. **правительство згодило ся вкінци на заложенє українського університету у Львові**, лишаючи собі до розпорядимости час, в якім мають ся заложити український університет, іменно: чи перед кінцем війни, чи по війнї. В тій справі ведуть ся переговори з українськими полїтиками, котрі всїми силами старають ся наклонити правительство до заложення українського університету ще перед закінченєм війни. Будь-що-будь буде се великий здобуток Українцїв у теперішнім часї, хоч що правда, на тім ще не скінчить ся. — А. Ч.

Обі сї вістки, з двох ріжних жерел, подаємо нашим читачам, до відома з журналїстичного обовязку. Як воно стоїть справа з тими „здобутками" галицьких Українцїв, ми напевно не знаємо, бо нема змоги сих вістий провірити. Староправві часописи до нас не доходять (їх читають мабуть анґлїйські цензори!), а вісти, подані в „Дзєнніку Цєшиньскім" і в „Гайдамаках", можуть бути схоплені з воздуха, або як слїд не провірені. Як би се було правда, що написано в обох сих ґазетах, то нашим старокраєвим полїтикам треба би висловити повне признанє і вдяку.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СПІР НА ЗАНЯТИХ ТЕРИТОРІЯХ.

По занятю міста Вильни Німеччиною позакладано там школи для Литовців, Поляків, Жидів і Білоруснів. Поляки однак хочуть, щоби Литва була польською. Тому завзято поборюють і Литовцїв і Білоруснів. Литовських учителїв спроваджено зі східних Прус, а для Білоруснів спроваджено покищо українських учителїв з Галичини. Зроблено се тому, бо білоруських учителїв нема, а кромі сього білоруська мова дуже мало ріжнить ся від української. Коли почав ся український лїтературний рух на Українї в середній доби, то деякі книжки друковано у Вильнї. В тих книжках видко признаку білоруської мови.

Полякам се не подобало ся; вони почали підбурювати і Литовцїв і Білоруснів, щоби наганяли „чужосторонних учителїв", а домагали ся „своїх", себто Поляків. Декуди ся аґітація — як доносять польські часописи — приносить успіх.

Також на Волинї Поляки не дають спокою. Насилають там хмарою польських учителїв, щоби завчасу забезпечити собі „стан посїдання", як се зробили зі східною Галичиною. Українських учителїв загалом мало, бо українську молодїж десятковано в учительських семинарях у Галичинї. Наслїдки сього видко тепер. Українцям приходить ся зводити важку боротьбу з Поляками на чисто українській териториї. З того видко, яка небезпека грозить українському народови, коли би заняті українські землї прилучено до Польщі.

ПО ЧОТИРОМІСЯЧНІЙ БОРОТЬБІ.

Дня 28. січня с. р. іменував президент Вілсон найвисшим судією Люїса Д. Брандайса, визначного адвоката з Бостону, писателя і суспільного діяча. Є він Жидом і се є перший випадок в Америцї, що Жида покликуєть ся на таке важне становище. Сейчас по його іменованю зачала ся проти нього завзята кампанія. Впливові сенатори, бостонські маґнати і визначні фінансісти виступили завзято проти нього, хотячи недопустити його до уряду. Закидів проти Брандайса було без числа. Причиною сеї завзятої боротьби проти нього було се, що він мав „леґальну совість". Коли він, яко адвокат, боронив богаті залїзничі компанії, то мав відвагу тим компаніям — своїм клієнтам — виказати, що вони не є в праві і що поступають несправедливо. Наслїдком сього капіталїсти назвали його чоловіком без чести, та підозрівали його о прихильність до соціялїстів.

Правна комісія сенату зійшла ся 1. лютого на нараду і вибрала підкомітет, який мав розглянути справу Брандайса і опісля затвердити його іменованє, або відкинути. До сього сенат має право. Розправа вела ся з великим завзятєм через 4 місяцї і скінчила ся щойно в середу 24. мая. Брандайс вийшов побідно. Комісія рішила в його користь більшостию двох голосів. Без огляду на се, як справа скінчила ся, сей випадок буде мати історичне значінє. Він буде сьвідоцтвом, якими дорогами воюють маґнати в цїли недопущення до уряду людий, що мають почутє справедливости.

По переведеній розправі нїщо вже не стоїть на перешкодї до іменованя Брандайса найвисшим судією. Однак він може добровільно зрезиґнувати з сього становища, коли вже справу виграв. Перед тим він не хотів відмовити ся від сього.

МОСКОВСЬКЕ МОРЕ.

„Всї славянські ріки мають злити ся в однім московськім морю" — отсе імперіялїстичний клич московських націоналїстів, які захопили керму Росії у свої руки. Як поводить ся російське правительство зі славянськими народами в своїй державі, про се сьвідчить відношенє до Українцїв, Поляків і Білоруснів.

Але російське правительство на сїм не обмежуєть ся. Воно поза границями своєї держави провадить незвичайно енерґічну пропаґанду. З православної релїґії воно зробило для себе оруде полїтичної аґітації. При помочи православної церкви поширено національну деморалїзацію між Українцями в Галичинї і на Угорщинї. Се також звісна річ.

Не забула Росія і за Америку, де є богато славянських іміґрантів. І тут російська православна церква відграє свою ролю. З гроший, узисканих з відпродажи Аляски, утворило російське правительство релїґійний „місійний фонд" в Америцї. Підь сього фонду — даванє підмог на російську православну пропаґанду. Дїяльність сеї місії простягаєть ся на Америку і на Канаду. Аґітація йде при помочи часописий, закладаних для чужинцїв — не-Москалїв — та при помочи закладаня церков і висиланя аґітаторів. Самих православних з Росії є в Америцї около 50 тисяч, і про них Росія не дбає. В Ню Йорку приміром є лише православна катедра, яка звичайно стоїть пусткою. Православні Москалї не люблять своєї церкви ізза її полїцийного характеру. Тому вони її виминають.

Зате закладаєть ся церкви для всїх инших славянських народностий. Для галицьких Українцїв заложено церкву на долї міста Ню Йорку, а кромі сього майже в кождій українській кольонії в околицї Ню Йорку. Спецїяльно полює російська православна місія на галицьких Лемків. Для них висьвячує мало образованих батюшків і удержує їх своїм коштом. Де лише зайде який спір між грецько-католицькими вірними, там сейчас являють ся царославні аґенти, які спонукують парохіян удати ся до православного епископа, а він вже їх годить по свому...

Останними часами вдало ся православному епископови приєднати і старенького Обушкевича до своєї церкви і купити олифантську церкву св. Петра і Павла. Тими днями знова перейшов на православє о. Продан, бувший грецько-католицький парох в Міннеаполїс.

Між угорськими Русинами йде також дуже енерґічно православна пропаґанда. Для них видаєть ся окрема часопись „Русско-Американскій Православный Вѣстникъ", який має на цїли розбити Угро-Русинів на два табори. Настановлено вже і кілька батюшків, а декотрі з них явили ся на конвенції „Соединенія греко-католическихъ русскихъ братствъ" в Бріджпорт, Конн. Вони мали задачу розбити конвенцію. На сю конвенцію вислав православний епископ Евдоким з Ню Йорку привітну телеґраму, — неначе би там були вже його вірні. До Канади вислала була православна місія свого аґітатора, висьвяченого в батюшки І. Я. Луцика, бо воєнний стан дуже сприяв русофільській аґітації межи Українцями в Канадї.

Яку аґітацію розвинули цареславні аґенти між українським народом по занятю Москалями Галичини — річ загально звісна. Змішавши релїґійні понятя з народними, поширює православна місія ренеґатство і зраду свого власного народа.

Проти сього зі сторони Українцїв нема нїякої оборони. Ми дивимо ся на се байдуже і не хочемо видїти, як національна деморалїзація втискаєть ся між наш нарід вікнами і дверми. Мілїтарні пораження Росії в Европі і упадок її становища в міжнародній полїтицї хоче відбити собі російське правительство релїґійно-національною пропаґандою. А ми, що найбільше на сїм терпимо, зносимо усе терпеливо. Народна душа не бунтуєть ся проти сього. Які-ж ми мізерні і „нищі духом"! Доки будемо сидїти безчинно?

НЕПОБІДИМА РОСІЯ.

Довгі роки перед війною, ба навіть до часу відновлення Галичини, удержувалась в цїлій Европі вперто опінія про могучість та непоборимість царської імперії.

Чи тішила ся справедливо Росія славою непереможної держави та що з нею станеть ся після теперішної війни — отсе питаня, на які відповідає професор з Тібінґен Іван Галер.

На перше питанє він відповідає пристрасно й рішучо: нї, а у відповіди його чути жаль і докір на адресу тих всїх, що причинили ся до заслонення правди про дійсну силу Росії та утривалювали ту шкідливу леґенду. Після думки автора Росія — то великан зі слабими ногами і слабими легкими, якому все не стає віддиху, коли розходить ся о більше зусилє.

Російський подвиг з 1812 р. був вислїдом Наполеонових промахів. Подвиг у турецькій війнї 1828-29 то подвиг мнимий. Тесаме треба сказати про вислїди кримської та турецької війни з р. 1877-78. Мілїтарна й фінансова нищість Росії в порівнаню з її противником проявилась ярко у війнї з Японією, і коли би не фінансова підмога зі сторони Франції, Росія не скоро була би двигнула ся власними силами.

Тими подробицями мотивує проф. Галер своє заперечене першого питаня.

Безсумнївно більше інтересна є відповідь на друге питанє, що грозить Росії після теперішної війни.

Після погляду нїмецького професора грозить російській державі банкротство та повний господарський занепад.

Пливуча доси із заграницї грошева підмога урветь ся, а тодї вірителї чей не скоро найдуть ся. Росія обезсилить ся навіть в такім случаю, хотьби не прийшло до сподїваної внутрішної революції.

Виводи свої кінчить проф. Галер слїдуючими замітками: Для нашої полїтики слїдує з того, що Росія яко ворог з разу не буде небезпечна, а приязнь її буде безвартісна. Тодї предвидїти, як довго воно так тривати-ме. Раз прецїнь Росія подвигнеть ся, а трудно позабути, що вона тодї становити-ме найбільшу для нас небезпеку. Богацтво й природи є велике, засоби в людях майже невичерпані.

Росія може колись дістати гроші приміром з Північної Америки і буде могла ті засоби використати і зужиткувати. Як скоро воно послїдує, — залежить від того, о скільки Росія в сїй війнї потерпить. Чим більші будуть її втрати, тим довше тривати-ме її безсилє, тим довше мати-мем свободну руку, щоби скріпити ся, уложити відносини на сходї відповідно до наших потреб і створити собі таке становище, яке далоб нам спромогу не лише дорівнати скріпленій Росії, але й перевисшити її. Про будучність отже порішить наша енерґія та консеквенція.

Тепер якраз настав час і така нагода, яка ледви чи насунеть ся коли вдруге. І нагоду ту мусить Німеччина використати до найдальших меж, до послїдної консеквенції. В тім лежати-ме запорука обезпеченя Европи перед грозою Сходу!

ТАЙНЕ ТОВАРИСТВО ДЛЯ ПОБОРЮВАНЯ КАТОЛИЦИЗМУ.

Католицизм зростає з кождим роком в Америцї. Церковні маєтки ростуть також, а з тим і вплив церкви кріпшає. Тепер є вже в Америцї трох кардиналів, а папа задумує іменувати ще двох.

Число католиків у Злучених Державах доходить до 14 міліонів, а вартість маєтків, які остають під зарядом католицьких епископів, оцїнюють на 400 міліонів долярів. Католики стають наслїдком сього важним чинником в американській полїтицї, тимбільше, що католицька церква є безоглядна, строга орґанізація.

Проти неї заложила ся тайна орґанізація. Боротьба з католицизмом — отсе її цїль. Сю боротьбу видко вже в стейтах Міннесота, Фльорида і Іллінойс. Тепер перенесено аґітацію до Ню Йорку. Покищо нїхто не знає нї імени нї головних дїячів нової протикатолицької орґанізації. Не відкривають, бо боять ся бойкоту зі сторони католиків. Коли однак поростуть в силу, тодї виступлять явно до боротьби. Головна цїль орґанізації, скріплена присягою членів: пропаґанда американізму і боротьба з католицькою церквою. Її клич: усунути зростаючий вплив католиків на американську полїтику.

Припадково стало ся, що минулого тижня розпочав ся процес проти нюйорської полїциї і майора Мічеля за те, що вони підслухували телефонічні розмови при помочи окремого приладженого апарату. Майор Мічель боронить свій поступок тим, що він хотів виловити конспірацію католицького духовенства в Ню Йорку, яке мало на цїли „виверненє справедливости і спиненє адміністраційної машини". Чи сї ревелїциї майора Мічеля стоять в якій звязи з орґанізацією для поборюваня католицизму, незвісно. Будучність покаже.

З НІМЕЧЧИНИ ДО АМЕРИКИ ПОПІД ВОДУ.

Один нюйорський знавець мореплавства оголосив тими днями, що Німеччина задумує в найблизшій будучности привернути правильний почтовий рух до Америки при помочи великих підводних лодок. Мають се бути найновійшого типу воєнні підводні лодки, яких довжина виносить 450 стіп, а скорість їх виносить 14 узлів на годину. Подорож з Бремн до Ню Йорку тривала би правильно 10 днів, однак з початку треба би їхати 12 днів. Воєнні підводні лодки перемінили би на торговельні в той спосіб, що усунули би торпеди, а брали би лише легкі гармати для самооборони, як се роблять торговельні кораблї Анґлії і її союзників.

Коли би се справдї Німеччинї вдало ся, то сей факт становив би цїлковитий переворот в мореплавстві. Тодї бльокада Німеччини анґлїйськими кораблями зістала би лише на папери, бо Німеччина перевозила би відси підводними лодками не тільки почту, але також цїннїйші хемічні воєнні матеріяли, яких тепер не мож в Німеччинї дістати, або яких виріб є дуже дорогий.

Згаданий експерт в мореплавстві заявив також, що підводні лодки нового типу будуть могли перевозити людий, хоч, що правда, в малій скількости, бо всього 10 осіб на раз. В тій цїли в лодках є побудовані окремі кабіни, котрі дають який-такий захист для відважних подорожних. Залога кождої такої лодки складаєть ся з 15 осіб, разом отже може помістити 25 людий, кромі почти і иншого набору. Подорож підводною лодкою до Америки і назад має коштувати 5.000 долярів. Найблизша будучність покаже, чи ся фантастична мрія Німеччини здійснить ся.

ПАМЯТИ ПЕТКА ТОДОРОВА.

Болгарська новелїка ще лїтература понесла в останнїх часах три великі страти. Вмер Пенчо Славейков (1912), за ним пішов Йво Яворов (1915), а тепер із Швайцарії прийшла громова вістка, що скінчив житє П. Тодоров, один з найкрасших приятелїв українського народу.

З Петком Тодоровом бачив я я тільки один раз в житю. Давно се було. Я був тодї студентом на чеськім університетї в Празї. Тут були тодї студенти всїх славянських народів і всї вони мали свої студентські товариства. Москалї мали свою читальню „ім. Толстого", Словінцї „Ілірію", Словаки „Ватру", Серби „Шумадію", Поляки „Огнїско", Болгари „Седянку".

Ми, Українцї з російської тай австрійської України, що вперше тодї приїхали в більшім числї до Праги, мали також свою „Українську Громаду".

Одного дня дістала наша „Громада" від болгарських товаришів запрошенє взяти участь у вечері, який устроювала „Седянка" в честь свого найбільшого поета Петка Тодорова, що тодї на кілька днів загостив до Праги.

Яко голова „Громади" був я з нашою делеґацією на тім вечері. Збори були в ресторанї „Ґрафа". Коли ми там прийшли, були вже там присутні всї болгарські студенти та збирали ся делеґати инших славянських студентських товариств.

Ми чекали всї на поета.

Прийшов. Довга постать з прегарно лагідним Христовим лицем, довгою русявою бородою, добрими синими очима. Витав ся щиро-сердечно з усїми, а коли прийшла черга на нас, поет обнявся з радісним окликом: „Ох, як тішу ся, що бачу Українцїв; я знаю вас тільки з лїтератури. Я-ж саме перекладаю на болгарську мову вашого Стефаника, якого я так полюбив".

— А знаєть про нас Болгари? — питає поета.

— Майже нїчого. У нас, бачите, вчать у школах історії з російських підручників, а в них,

радність ся, нічого про вас не написано. Ми знаємо, що є „Малоросси“, що був великий „малоруський“ поет Т. Шевченко, але що се окремий від московського український нарід, котрий має свою історію, культуру та літературу й хоче мати свою політичну самостійність, про се все ми нічого не знаємо.

А професор Михайло Драгоманів, один з найвільніших наших учених істориків, що був у нас на нашім університеті, не оставив ніякого сліду? — питаю далі.

Оставив і дуже глибокий та покинув, на жаль, тільки серед гурту своїх студентів, — ширший загал його не знає.

Ми довго ще говорили. Поет оповідав про Болгарию, про її відродженє та сучасне житє. Його гарне та зболіле обличе оживило ся, коли про се заговорив, а говорив так горячо, так щиро, що видно було, що говорив не з обовязку, не з звичности, а тому, що дуже любив се, про що говорив.

В тім один із болгарських студентів сів до піяніна. Пропили якісь дуже народні та незнані мені акорди. „Хоро — хоро“ — залунало по салі. Наче електрична струя перебігла по тілі поета.

„Се наш національний танець“ — крикнув Пенко, скочив з крісла, потягнув мене за руку та ми стали в довгім колесі тих, що танцювали. Танцювали разом Серби та Болгари, Українці й Поляки, а далі Словаки, Словінці, Хорвати, Москали та Чехи.

Поет проводив „хорови“; він і затягнув також першу пісню. І попливи тужні народні болгарські пісні.

Перший раз бачив я і танцював тоді „хоро“. Пізно, мабуть уже над раном відпроваджували ми його до дому. Всю дорогу ішов він зі мною і знову говорили про Болгарію й Україну та про їх долю. Прощаючи ся, несподівано поет задекламував одну строфу з Франка:

„Привіємо свіжу, розрідобмо граніт,
Чи кровю вальсою і власними вістями
Твердий змурємо гостинець і за нами
Прийде нове житє, добро нове у світ“.

Та будь здоров. До побаченя в Болгарії!

Я приїхав до Болгарії, та Петка Тодорова вже тут не було.

Лев Ганкевич.

Софія, 29. лютого 1916.

ДОПИСИ.

З DETROIT, MICH.

Не лишаймось позаду инших, а сповнім і ми свій народний обовязок!

Зваживши теперішне страшне та безвихідне положенє, серед якого знаходить ся українська суспільність в рідних сторонах і порівнуючи усі старання американських Українців в цїли несення помочи нещасним жертвам війни, прошибнула у мене гадка про ратункову акцію на більшу скалю, о чім згадаю пониже.

В початках нечуваної в історії военної пожежі, яка залляла майже цілу Европу, можна було рішучо ствердити, що й американські Українці уживали всїляких можливих средств в цїли осягненя матеріяльної підмоги для голодуючих братів і сестер в рідним краю.

На повисшу цїль збирано у нас жертви, як звісно, всїлякими способами, як приміром: з представлень, концертів, віч, добровільних датків і т. п., через що прийшло ся нераз з подивом підносити сю посьвяту і жертволюбивість українського чорнороба в Америці. Ся посьвята і жертволюбність тривали лиш до кінця минулого року, а разше до Різдва. Від того часу почав сей запал вигасати, а нині можна прийти до заключеня, що він майже цїлком уже вигас, себто американські Українці вичерпали ся зовсїм матеріяльно, або прийшли за потерпілих.

Коли тільки вглянемо в обставини, серед яких проживає наша старокраєва суспільність, то з цїлою рішучостю мусимо піднести факт, що нинїшна хвиля не вимагає від нас занедбуваня несеня матеріяльної помочи рідному краєви, а противно — треба зужити всї свої сили в тім напрямі.

Мимо сего, що кождий співчуваючий з недолею ближнїх скаже, що теперішний час не вимагає від нас сидженя з заложеними руками, а тільки брати ся як найбільш енерґічно до праці в цїли придбаня жертв для потерпілих у старім краю, то запримітити можна, що у нас богато кольоній спить і то дуже твердим сном.

Тих сплячих кольоній під сю пору є у нас чимало, з помежи котрих перша в Дітройт, Міш., котра до недавна ще вибиралась на перше місце щодо несеня помочи голодуючим, а днесь, вже лишена до сну, спить, мимо сего, що своїми зібраннями та безперервною працею могла богато причинити ся до збільшеня запомогового фонду для потерпілих через війну Українців.

Беручи під увагу старання инших націй в цїли несеня помочи своїм рідним і порівнуючи сї старання з нашими, то признати мусимо, що ми, в відношеню до давнїйших, нічого не зробили, а коли зробили, то без порівнаня в дуже малій скількости.

Сим нашим неробством, по моїй думці, є відсунене на дальший протяг часу збірки добровільних жертв по улицях, так зв. „тег-дейїв“, що мене власне спонукало сю справу порушити. Поодинокими часами можна було читати в чужих часописах і видїти на власні очи, як инші нації занимались уладжуванем „тегдеїв“ у всїх закутинах землї Вашінґтона, яким то способом зібрали поодинокі нації сотки тисяч долярів для своїх пузирьорів в Европі. Хоч вправді народности, як приміром Поляки, Бельгійці, ба навіть і Жиди, уладжуючи „тег-дейїв“, користали з поперти урядових кругів, через що зібрали поважнїйшу суму жертв, — Українці одначе, задля байдужности не зловдились навіть на меньшу скалю з виїмком лише кількох кольоній, як Ню Йорк, Олифант, Філядельфія, а вкінци і Дітройт.

Чи Українцям позволено би від правительства Злучених Держав уладжувати „тег-деї“, то річ певна, однак заходи в тій справі не були би злишні. В часї присутности п. М. Січинського в Дітройт, Міш., в цьвітни б. р., я мав честь піднести перед ним справу „тегдеїв“, а він заявив, що в тій справі якась виднійша одиниця починала вже заходи.

Чи з заходів сеї одиниці будуть які-такі овочі, то на разі не можна нічого предвидїти, не маючи про се ніяких публичних вістий.

Коли сї заходи не удали ся, то по моїй думці було би на час, як би екзекутива „Ф. У. З. Д.“ взяла сама сю справу на власну руку, на слїдує:

1. Випрацювати впорець в цїли уладжуваня „тег-дейїв“, та подати сей взорець до публичного відома в українських часописах.

2. Умістити в тій справі відозву до американських Українців в цїли решти — се діло ширшого загалу.

Думаю, що ся моя згадка в цїли матеріяльної підмоги потерпішим не пройде безкорисно, а противно — пробудить вкоханцу до сну американську Україну, яка свої співчутя, висказані поневоленому краєви, засьвідчить вчинки ділом.

Андрій Блащук.

З BINGHAMTON, N. Y.

Московщенє Українців.

У нас в Бінґтемтоні є велике число Українців, але вони не мають відповідно виробленого народного почутя. До їх числа прибуває ще більше одиниць, бо робота тут іде добре. В нас будують ся що року нові фабрики обуви. Місцевість здорова, окружена довкола красними фармами. З ріжних фабрик є найбільше таких, що виробляють обуву. В самих лише фабриках обуви працює около 15.000 людий.

Наше місто — як кажу — гарне і здорове, але нам тут сумно, бо нема в нас просьвіти — ні читальні, ні своєї церкви. Є вправдї грецько-католицька церква, але угро-руська, а з неї для нас дуже маленький хосен... Угро-Русини мають свого сьвященика і свого дяка — всьо до них належить, а з наших людий вони насьміваються ся і називають нас... Поляками. Иноді зневажають навіть чимно галицьких Українців, нападають на них! Ми не маємо до них жадного приступу.

Галицькі Українцїв дуже погиблали ся на Угро-Русинів, згуртували ся в окрему громаду і постановили побудувати собі свою власну церковцю. Від того часу минуло вже 2 роки, а ще доси нічого ми не зробили, бо не дістали дозволу... За весь той час наші люди заєдно добивали ся свого і їздили кілька разів до бл. п. епископа Ортинського. Епископ дав був з початку дозвіл на будоване осібної церкви для Галичан, але пізнїйше відмовив. Сю відмову висловив місцевий угро-руський парох в порозумінню з иншими околичними сьвящениками. Вони наперли на епископа, вимогли на нїм відповідне приреченє і він від того часу казав завсїди нашим людям, що одна церква в Бінґтемтоні вистарчить.

Люди виділи, що проти волї епископа не вдіють нічого і порозскакували ся, де хто міг і хотів: одні до церкви словацької, другі до польської, треті до російської...

Довідели ся про се вороги нашого народу і нашої релїґії та давай нищити Українцїв і їх віру. Недалеко віднї є російський батюшка, що має під своєю владою всїх кацапів. Вони збаламутили половину тутешної української громади. Російський батюшка зорґанізував їх і спровадив до них російського епископа. Сей епископ посьвятив їм цвинтар і площу під церкву та дав їм відповідну грошеву підмогу.

Зачали людиска будувати церкву, але се їм іде досить пиняво, бо їх є замало, а до того декотрі опамятали ся і починають вицофувати ся з кацапства. Побачив батюшка, що зле з його „парохією“, тож починає нападати публично на нашу віру і народність. „Не бійте ся — каже — нічого, будуйте церкву, а дістанете галицького сьвященика“. Дурні люди вірять царському наймитови, читають „Правду“ (яка ніколи не пише правди!) і повідають, що Україну вороги вирвали...

У велику суботу їдив батюшка по хатах відступників і сьвятив їм паску, а на Великдень рано казав своїм „вірним“ зійти ся до одного кацапського дому, де він обіцяв їм відправити „резурекцію“. Вони так зробили, а коли батюшка справді приїхав на означений час, то тішили ся моя діти, що богослуженє буде в „гаязі“ і не треба йти аж до церкви... Батюшка відправив їм у спальні (в тій кімнаті, де кацап спить) „резурекцію“ і сказав відповідну (цареславну!) проповідь. В тій самій кімнаті відправив їм сей батюшка вечером воскресну вечірню.

Ось-так баламутять наш нарід і перетягають його в свою кошару цареславні прислужники.

А хто є безпосередною причиною сього лиха? Чи не наше духовенство? Як був у нас великий мітинґ, то наші сьвященики новіли, що в Бінґтемтоні не може бути дві церкві. А люди казали, що друга церква мусить бути, що вони хотять своєї церкви, української, що до угро-руської церкви не хочуть ходити, бо там ними помітують. На сю заяву відповів бінґтемтонський духовник так: „Коли не хочете належати до моєї церкви, то йдіть собі до сто чортів!“ Нарід сим обурив ся і пійшов... пійшов чужим богам служити!

Невеличке число щирих людий остало ся вірне своїй церкві і свому народови і ті люди збирають тепер гроші на будову власного дому божого. Завзяті козаки! При помочи Бога вони доконають розпочате собою діло і збудують собі церкву борше ніж кацапи. Покацапщені Українці, як в короткім часї не завернуть з блудної дороги, то марно пропадуть. А шкода їх, бо то наші люди і добрі люди, лише побаламучені.

Як би тут прийшов який добрий душпастир, Українець, то всї кацапи вернули би до свого — так вони самі говорять!

Щирий Українець.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Редакційна зміна.

Д. Володимир Богдан Лотоцький, котрий був співредактором нашої часописи від лютого 1914. р. до мая 1916. р., обняв тепер редакцію часописи „Америка“ в Філядельфії, Па. Адреса його така:

VLADIMIR B. LOTOTSKY,
821 North Franklin St., Philadelphia, Pa.

Із страйкового терену в Ню Йорку.

„Інтернаціональна Юнія Робітників Одежі“ ухвалила в суботу (27 с. м.) виплатити зі своєї каси $250.000 на отворенє вісьмох осібних склепів, які мають заосмотрювати в поживу видалених з роботи і страйкуючих кравців. Вибрано відповідні комітети, які мають винаймити сї склепи в Манхетан, Бронкс і в Бруклинї. Склепи будуть отворені ще сього тижня, а поживу розвозити-муть до домах страйкерів. До вижиливленя є чверть міліона дуп, а живити їх будуть так довго, доки вистарчать юнїйні фонди. Як теперішний страйк потриває довше ніж до кінця липня, то за підмогою для безробітних треба буде відкликати ся до публичної добродійности.

Видалені з праці робітники і страйкуючі з симпатії до них товариші годять ся на переговори з компаністами, але компанїсти не хотять навіть слухати про згоду. На переговори до компаністів ходили вже комітети від майора (посадника) Мічеля, від професорів університету „Колюмбія“ і від місцевого духовенства. Усїм тим комітетам завзяті і горді компанїсти показали двері. З того приводу настало в Ню Йорку велике обурене на тих панків, які за всяку цїну хотять знищити страйкерів, що мають сьмілість домагати ся від них признаня юнії.

Засуд на убийника.

В суботу закінчив ся в нюйорськім суді процес проти дентиста Вейта, який перед кількома місяцями отруїв свого тестя, міліонера Пека і свого тещу. Процес виказав, що Вейт від самої молодости поповняв злочини. Вже в школї навчив ся красти, опісля підробляв чеки, а коли доріс, представляв себе лікарем і шукав за богатою жінкою: йому вдало ся приєднати собі дочку міліонера Кляру Пек і з нею оженив ся. Хотячи дістати спадок по своїм тестю, думав над тим, як би його згладити. Наперед згладив тещу в той спосіб, що неспостережено всипав до страви бацилї на запалене легких, на тиф та на инші недуги. Теща вмерла, а за нею пійшов незабаром і тесть, згладжений в тойсам спосіб. Злочин викрито сейчас по смерти тестя і минулого тижня виточено Вейтови процес. На розправі розповідав обжалуваний подрібно про свої вчинки, хотячи в той спосіб представити себе яко умово хорого від уродженя. Одначе його виводи не переконали судїв. Його узнали винним морду першого степеня, а се потягає за собою кару смерти на електричнім стільци.

Блискавиця причиною катастрофи.

В недїлю в ночи була в околици Ню Йорку громовиця з блискавками. Едґар Давенпорт з Франклін, Н. Дж., їхав у тім часї автомобілем. Осліплений ясною блискавицею, він віхав з цїлим розгоном на поспішний зелїзничий поїзд в місцевости Сінґак, Н. Дж., і спричинив собі та ще двом иншим особам безпровольчу смерть. Четверта особа, панна Альва Андерсон з Патерсону, має розбитий череп і находить ся в безнадійнім станї у шпиталї в Монтклер.

Щаслива дитина.

Перед кількома днями стала ся в Ню Йорку при 136 ул. така подія: Мала дволїтна дитина Павлїна Кац мучила кота. Кіт скочив на вікно, дитина полїзла за ним, щоби вратувати кота від упадку з третого поверха на брук, але сама при тім перехилила ся через вікно і впала на долину. Коли перестрашена мати збігла сходами на долину, дитина запитала спокійно: „А де мій кіт?“ Їй дали кота і вона заспокоїла ся. Дізнала лише малого потрясеня, зрештою упадок з третого поверха нічого дитині не пошкодив.

Самовбийство корабельного команданта.

Сеґ Гарбор, Н. Й., 26. мая. — Ляйтнант Кларенс Альвин Річардс, командант американського корабля „Фаннінґ“, закінчив нинї житє самовбийством в той спосіб, що вхопив ся двох сильно наелектризованих дротів. Смерть наступила в одній хвили. Перед самовбийством він убрав ся в парадний мундур, насильно усунув з дороги нічного сторожа, котрий не хотїв пустити його до електричних дротів, почім виконав свій намір. Небіщик мав 34 роки, походив зі стейту Канзас, а морську академію скінчив в 1900 роцї.

Парада готовости в Бостонї.

Минулої пятницї відбула ся в Бостонї парада військової готовости („препереднеє“). До маршу по улицях міста виступило понад 40.000 осіб. Всї мали національні прапорцї в руках. Численні банди пригравали до маршу ріжні американські арії. Окрім музичних банд були ще віддїли трубачів і добоїшів. Порядку берегла поліція і скавти. В нарадї брали участь всї місцеві стани і фахи, а також посли обох законодатних палат. Приглядали ся їй урядово: ґовернор МкКол, ґенерал-майор Леонард Вуд і инші визначнїйші особи.

НОВИНКИ.

ВИДАЧА ПОЛІТИЧНИХ ПЕРЕСТУПНИКІВ.

Між анґлїйським і американським правительством вели ся довгий час переговори о видачу Гната Т. Лінкольна, бувшого парляментарного посла в Лондонї, опісля нїмецького політичного аґента в Америцї. Лінкольна арештувала нюйоркська поліція ще в серпни 1915 року під замітом участи в заговорі на фабрики амуніції і помістила його в бруклинській вязниці. Лінкольн утїк, однак його опісля зловлено. Анґлїйське правительство довший час полювало на Лінкольна при помочи своїх детективів в Америцї, одначе їм не вдало ся дістати його в свої руки. Анґлїя закидає йому підроблене публичних паперів і на сїй підставі американське правительство згодило ся видати його анґлїйським судам. Лінкольн все твердить, що се є месть Анґлїї за його політичну пропаґанду в користь Нїмеччини. Лінкольн віхав в суботу до Анґлїї, стережений детективами.

Під подібним замітом домагасть ся Америка видачі нїмецького аґітатора, Франца Рінтелена, котрий є тепер воєнним бранцем в Анґлїї. Передтим він перебував в Америцї і розвинув тут широку дїяльність поміж Нїмцями, а опісля віхав з підробленим американським пашпортом до Европи, одначе його зловили в Анґлїї. Він є офіцером нїмецької военної фльоти.

ЖИДИ НА ПІДМОГУ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ.

З початком жовтня 1915. року заложили Жиди в Ню Йорку центральний жидівський комітет для збиранє жертв на ратунок Жидів в Европі. До 20. мая 1916. р. зібрали Жиди в Америцї 1,074.386 долярів. Сей центральний комітет працює сам, а кромі свого обсдинює ще 2 инші жидівські комітети, заснованї для тойсамої цїли. Після статистики, оголошеної комітетом, в Европі є тепер около 10 міліонів Жидів, що потерпіли наслїдком війни. Комітет вислав поміч до всїх країв, а найбільше до Нїмеччини, для Жидів з польського Королївства. Анґлїя дозволила на довіз живности з Америки до польського королївства через Нїмеччину і Австрію.

ЯК ДОВГО ЩЕ БУДЕ ВІЙНА?

Британський секретар заграничних справ, сер Едвард Грей, заявив минулого тижня в парляментї, що всякі поголоски про мир є неоправдані. Лондонська біржа підхопила се і сейчас посипали ся заклади. Заклади є такі:

3 проти 1, що війна не скінчить ся в 1916 роцї.

7 проти 3, що війна не скінчить ся перед 1. цьвітнем 1917 року.

20 проти 1, що війна скінчить ся перед 1919 роком.

4 проти 1, що Швеція не злучить ся з Нїмеччиною протягом 6 місяців.

2 проти 1, що Америка загалом не пійде до війни.

2 проти 1, що Америка не пійде війною проти Нїмеччини в протягу 3 місяців.

Між Лондонцями панує переконанє, що сер Едвард Грей вбив у Нїмеччинї всю надію на мир; хиба, що Нїмеччина змінить цїлковито свої услівя.

ПО ВІЙНЇ ТРЕБА БОГАТО МУЩИН.

Вже тепер нарікають в Европі, що забогато там жінок. По війнї се питанє стане ще більше важним, тимбільше, що перед війною статистика виказала о 2,788.373 більше жінок, ніж мущин в Анґлїї, Франції і Нїмеччинї. Нїмеччина мала 345.661, а Франція 645.211 жінок і дївчат більше ніж мущин і хлопців.

Велика Британія мала перед війною 1,927.501 женщин більше ніж мущин. Британські втрати у війнї обчисляють на 100 тисяч убитих, 65 тисяч пропавших і 300 тисяч ранених. Правда, не всї убиті і пропавші походять зі самої Анґлїї, бо богато з них є з Канади, Австралії, Нової Зеляндії і з инших британських кольоній, однак можна напевно сказати, що більшість жінок і дївчат в Британії зросла наслїдком війни до 2,100.000, а ще нема кінця. Коли війна скінчить ся, тодї дійсно ся більшість буде йти на міліони.

Нїмецькі втрати обчисляють на 700 тисяч убитих і 300 тисяч пропавших. Більшість жінок збільшила ся майже подвійно протягом останних двох місяців. Кажуть, що около міліона Нїмців є на лїстах ранених, а богато з них зістане калїками на цїле житє. Очевидно, що попит за мущинами є тепер важним питанєм як в Анґлїї так і в Нїмеччинї.

Франція мала меньшу надвишку женщин перед війною, а стратила більше мущин у війнї ніж її противники і має тепер около міліона надвишки женщин над мущинами і хлопцями.

ПОДАТОК ВІД ЗИСКІВ.

Нїмеччина йде за вимогами справедливости. Впроваджує прогресивний податок. Чим висший дохід хто має, буде платити висший процент податку.

Буджетова комісія в нїмецькім парляментї приняла слїдуючі постанови:

Від перших 10 тисяч марок масткового приросту буде виносити податок 5 процент; від 10 до 20 тисяч — податок буде 6 проц., до 30 тисяч — 8 проц., до 40 тисяч — 10 проц., до 100 тисяч — 15 проц., до 300 тисяч — 20 проц., від дальших сум буде виносити податок 25 процент.

Кромі сього рішено завести податок від дорогоцїнностий. На засїданю рішено, що масток до 6.000 марок не підлягає податкови „від приросту масткy“, лише звичайному давнїйшому податкови. Раджено над тим, чи має платити податок той, хто має великий масток, але тратить його. Були гадки, що ощадні платять за високий податок, а розтратні не платять податку від страченої суми. Однак сей проект упав, бо страчений масток дістасть ся в другі руки і тодї ощадний чоловік платить податок від тих гроший.

ВІДРУБАНО ГОЛОВУ.

В Нїмеччинї відрубують голову засудженим на смерть смерти. Дня 23. мая виконано таку екзекуцію на селянцї Генрієтї Гольштайн з Кенїґсберґа. Вона отруїла арсенником свого чоловіка, свою дочку і свого пасерба. Ще дві инші жінки чекають на подібну кару в берлїнській вязниці за те, що замордували і обрабували третю жінку.

ВІД УКР. РАДИ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Повідомляєсь всїх пп. делеґатів і членів Укр. Ради, що надзвичайні збори в дуже важній справі відбудуть ся в пятницю 2-го червня о 8-ій год. вечером в гали „Укр. Бесїди“, 72 Іст 8-ма ул., Ню Йорк.

П. Задорецький, голова.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Набережний Яцко, член від. 19. Вступив до У. Н. Союза 7 липня 1909 р. Походив з села Гурашка, пов. Лєско, Галичина. Помер на астму дня 9-го мая 1916 р.

Горонь Марія, члениця від. 112. Вступила до У. Н. Союза 26-го падолиста 1907 р. Походила з села Лужки, повіт Старий Самбір, Галичина. Померла дня 22-го цьвітня 1916 р. на запалення сїдної кишки.

Ворнак Марія, члениця від. 292. Вступила до У. Н. Союза 29-го мая 1915 р. Походила з села Маковиско, повіт Ярослав, Галичина. Померла на сухоти дня 20-го цьвітня 1916 р.

Телефач Марія, члениця від. 373. Вступила до У. Н. Союза 28-го падолиста 1913 р. Походила з села Пасеки, повіт Новий Санч, Галичина. Померла на серцеву слабість дня 7-го мая 1916 р.

В. І. П.

Телефони: 2274 / 2068 Orchard

КОЛИ ПОСИЛАЄТЕ ГРОШІ СВОТМ РОДИНАМ ДО РІДНОГО КРАЮ, ТО ПОСИЛАЙТЕ ЇХ ЛИШЕ

через

„Американсько-Українське Бюро“

ЗАІНКОРПОРОВАНЕ ПІСЛЯ ПРАВА СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.

З ПРИЧИНИ ВЕЛИКОТ І ЧАСТОТ ЗМІНИ ЦІНИ ГРОШИЙ, ПОСИЛАЙТЕ ГРОШІ В ОКРУГЛИХ СУМАХ В ДОЛЯРАХ, А БЮРО ВИШЛЕ ЇХ ЧИСЛЯЧИ ПО НАЙНИЗШІМ КУРСІ.

ГРОШІ ПОСИЛАЙТЕ МОНИ-ОРДЕРАМИ АБО В РЕДЖІСТРОВНИХ ЛИСТАХ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ГРОШІ ВИСИЛАЄМО

100 КОРОН за 13 ДОЛЯРІВ і 95 ЦЕНТІВ.

— до —

Галичини, Буковини, Угорщини, Росії і всїх частий Сьвіта Европи

Скоро, безпечно і по як найнизшім курсї.

За цїлість суми цїлковито ГАРАНТУЄМО.

НА ВИСЛАНІ ГРОШІ ЧЕРЕЗ НАШУ АГЕНЦІЮ І КАНЦЕЛЯРІЮ, ОТРИМАЄТЕ З ВІДЕНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЧТИ ПОСЬВІДКУ (РЕЦЕПІС).

ЕСЛИ НЕ МАЄТЕ НАШИХ ПАПЕРІВ І КОВЕРТ, ТО ВИПИШТЬ НА ЯКІМ НЕБУДЬ ПАПЕРИ — ХТО ГРОШІ ВИСИЛАЄ, А ХТО МАЄ В КРАЮ ОТРИМАТИ І ПРИШЛЯТЬ НАМ РАЗОМ З МОНЕЙ-ОРДЕРОМ НА ПОНИЗШУ АДРЕСУ А ПО ОТРИМАНЮ ВИШЛЕМО ГРОШІ ДО КРАЮ, А ВАМ СЕЙЧАС ЗАШЛЕМО РЕЦЕПІС. ЯК ТАКОЖ ХТО БИ ХОТІВ ВИСЛАТИ ГРОШІ ДО ДЕРЖАВНОЇ КРАЄВОЇ КАСИ ДО ВІДНЯ ТО НЕХАЙ ПИШЕ НА АДРЕСУ ДО ЗНАНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АГЕНЦІЇ І КАНЦЕЛЯРІЇ.

S. MILANOWYCZ & WEIL CO., 193 Grand Str., Jersey City, N. J.

РАНОК СЬМІЯВ СЯ.

Ранок сьміяв ся... Сьміяв ся зелений луг, весь залитий горячим сонцем. Сьміяли ся літи, граючи ся в лапанки і було тихо та спокійно і так відлихало ся легко...

Лише в далечи темне і понуре стояло місто. Як страшна буря, висів над ним дим з тисяч комінів і здавало ся, що то — вся кров, всї сони і проклони на тяжке житє зависли над ним.

Але тут... тут веьо сьміяло ся.

— Не було видно зеленого лугу. Його покривше товпа. Вона шуміла і хвилювала, як грізне море і дивила ся на те, що зробили за ніч люди.

Посеред поля стояло високе підвисшене з двома стовпами і поперечкою. Ціле чорне і понуре здавало ся воно страшним і чужим під ясним сяєвом сонця і було зрозумілим, чому його ставили ночью.

Над'їхала скоро карета. На підвисшене сьміло виступив чоловік. Пілкими і прегарними очима обвів він товпу, глянув на чисте, ясне небо, на сонце, на понуре чорне місто в далечи...

Було так тихо, що можна було чути зумхання чмеля над товпою.

— Товариші! — крикнув чоловік з підвисшеня. — Памятайте, що нема житя без свободи!...

Загудів бубон уривисто, глухо. Щось як би біле мелькнуло в воздусї і захитало ся раз, відтак ще раз...

Хтось крикнув з товпи. Когось вхопили. А опісля кат високо підніс тіло і кинув в чорну скринку і було чути, як голова ударила ся о край домовини...

Розібрали підвисшене, товпа розійшла ся і знов над лугом лиш сьміяв ся веселий ранок.

— На другий день знов літи бавили ся в лапанки на лузї.

Помало ріжучою ходою зближила ся до них старушка, як би когось шукаючи.

— Діти! — спитала вона. — Вчера тутки тратили чоловіка... мойого сина, скажіть, де?...

І діти весело привели її до того місця, де вчера стояло підвисшене, а сьогодня лишило ся лише небогато зриті землі.

Довго стояла на тім місци старушка. Довго плакала вона, цїлуючи суху, пірохом покриту землю. А потім пійшла туди, до страшного хмарою чорніло велике місто.

І діти не могли вже більше бавити ся. Налякано споглядали вони одно на другого, на веселий зелений луг, на горяче сонце, зовсім як би чогось шукаючи.

Але там всьо було по давному, повне краси і житя.

А також сьміяв ся веселий ранок...

З російської мови переклав

Іван Мельник.

ВІД УКР. РАДИ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Українцї в Ню Йорку протестують проти насильств над українським народом в Европі підчас теперішної війни.

Перший раз в тій справі Укр. Рада в Ню Йорку скликає масове віче на неділю дня 4-го червня до просторої галї під ч. 28-30 Ave. A. (Проґрес Каліно Гол) Ню Йорк, котре розпічнесь о 2-гій годині пополудни. Ціле: Референти: п. М. Січинський, п. М. Цегінський і п. О. Ревюк.

Хто бажає причинитись до поліпшеня долї українського народа в старім краю, хай прийде на віче. На вічу не буде збирати жадних жертв.

ЗА УРЯД:

П. Задорецький, голова; Н. Трач, секр.; Ст. Чесник, кас.

ОПОВІСТКИ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ.

(В сїй рубрицї містимо оголошеня всяких забав, представлень, концертів і товариських опоясіток, які зістали присланї до „Свободи" без нїякого застереженя щодо розміру. І подаємо їх в скороченю. Більші оголошеня містимо за окремою оплатою за попереднім порозумінем з адміністрацією „Свободи").

ІРІ, ПА. Заходом Бр. св. Петра і Павла відбудесь перший великий баль у вівторок, дня 6-го червня 1916 в гали Соколів, Іст 9-та і корнер Пенн Евенюе. Початок балю о год. 7-мій вечером. Музика першорядна. Вступ за пару 25 цент. женщини 10 цент. На сей баль запрашаємо сердечно всїх Українцїв місцевих і з поблизьких околиць, а за добру і веселу забаву ручить — Комітет. 65

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цент. за слово на кождочасне поміщене. — Оголошень жентїв не приймаєть.)

Пошукую шваґра ГРИНЯ КОЗАКА, його братів ГНАТА і ПАВЛА, його шваґра ПАВЛА МУСАТА і сестру ОЛЕНУ. Мають перебувати в Монтреал, Кан. Голоситись на адресу: Stephen Chrustawka, Box 68, Massena, N. Y. 64-66

Пошукую свого стрийка ІВАНА ГОРІШНОГО. Походить з села Поліїсюк, пов. Підгайці, Гал. Моя адреса: Peter Horiszny, 71 Faber St., Hamtramck, Mich. 65

Пошукую в важній справі кравців з Тишковець, пов. Городенка, Гал. Pvt. Sam Zakowsky, 43 Co. C. A. C., Fort Terry, N. Y. 65

Пошукую мого брата СТАХА НЕЗНАНОГО. Походить з села Носьва, пов. Підгайці. Від трох лїт перебуває в Америцї. Моя адреса: Hanka Neznana, 531 E. 12th St, New York, N. Y. 65

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКО-УЧИТЕЛЬ, умічий провадити хор, школу дїтий і уряджувати представленя, пошукує посади. Голоситись на адресу: Tom Kuzyszyn, 116 Bell Ave., McKees Rocks, Pa. 64-66

ПОТРІБНО ДІВЧАТ до працї у фабрицї машинового шитя і оброблюваня хусточок. Легка праця, добра платня. Вправні дївчата заробляють вісім і десять долярів тижнево. Приймаємо до науки. Голоситись: William Holland, 145 Roebling St., Brooklyn, N. Y. (Вхід з подвіря). 64-69

ДОБРА НАГОДА КУПИТИ СОБІ АВТОМОБІЛЬ ФОРДА, за котрий ґварантую. Машина є на пять осіб з 1916-го року; кару продаю з причини, що хочу їхати до другого стейту. Для того, що купить, добра нагода дішитись в Пасайку на моїм місци і робити інтерес разом з моїм партнером. Кара коштує з наукою кермованя нею $315.00, а хто вміє їхати, то лише $300.00. По близші інформациї голоситись на-адресу: Wasyl Shuran, 19 Jackson Str., Passaic, N. J. 63-65

Де є КСЕНЯ ТУРЧАК дочка Андрія і Магли Турчак, уроджена в Головницях, пов. Заліщики. Їхала з Гудсон, Н. Й. до Нюарк, Н. Дж. до своїх родичів і не доїхала. Має літ 16, висока ростом, шатинове волосе, на лици має веснянки і на правій руцї не має половини малого пальця. Хто би про ню знав, зволить ласкаво подати на адресу: Andry Turczak, 25 Chock St., Newark, N. J. 63-66

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬНА З КРАЮ і случаєна нюйорьскім університету учить анґлійского язика і приготовляє до іспитів до державних і американських горожанських паперів. Інформациї устні або письмені удїлює: Tel. Lenox 6096. 18—

M. SCHWARTZ, 168 East 89th St., New York, N. Y.

ДІВЧАТА, котрі знають прясти шовк дістануть стале заняте за доброю заплатою. Голоситись сейчас до: Ogdensburg Silk Mills, Ogdensburg, N. Y. 60-65

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ 16—18-лїтного до ґросерії і бучерни, котрий уміє писати, числити і трохи анґлійскої мови розуміє. Голоситись на адресу: K. Kirczow, 68 Greene Str., Jersey City, N. J. 58-65

ЛІЧНИЧІЙ ІНСТИТУТ п. н. Dr. Bukki's Medical Institute, 407 East 58th St., New York City, отсим подає до відома Вп. українській публицї і його-ж пацієнтам, що офіс сего інституту є отворений кождого дня, в неділї і сьвята від год. 9-ої рано до 8-ої вечером, а лише в будні дни, як се мильно дотепер подавано в оголошеню. 61-75

НА ПРОДАЖ ФОНОҐРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім станї. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 E. 7th Str., New York, N. Y. 54-66

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! свій до свого! Хто ще не отримав НАТАЛЬОҐА № 2, що єсть нині лише за нами. У нім є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, небожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цїкавих річий. Залучіть нільки марок на пересилку великого каталоґу.

46—

UKRAINSKA KNYHARNIA,

951 W. Erie St., Dept. II, Chicago, Ill.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хатї портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Драгомаова, Б. Хмельницького, І. Мазепи і Н. Котляревського. Величина 16x20 цаль, цїна 50 цент. за одну. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Каталоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA,

168 E. 4th St., New York, N. Y.

ГАЛИЦЬКЕ ПОДІЛЄ І ЗЕЛЕНА БУКОВИНА В АМЕРИЦІ. ПШЕНИЦЯ, КУКУРУЗА, ТЮТЮН, ТРИ РАЗИ ДО РОКУ ЖНИВА. Картофелї, лїтні та осїнні. Помідори, салери, мельони, банани земні, цибули, капусти, горох зелений і цукровий і всякого рода зарни. Чому не покинете жалкав та кушаєш Сабрічний воздух де нема для Вас будучности? Чи Ви може хочете вертати до краю, щоби тамко запрацьованим громом заплатити воєнний податок? Чому не хочете запевнити собі тревале щастя та всякої будучности, коли ми даємо Вам до сего нагоду? Жалаєте від нас опису фарм, котрі знаходять ся в найкрасшім стоїт. Клучових Ґрунт, чисті, зовсїм фарми. Найдешевше щедре, чиста, здорова вода. Земля чорна. Нема зиме, ані горяча а лїто. На дуже коріні спати. Пишіть по інформациї до: AMERICAN LAND & IMPROVEMENT CO., 129 Greenwich St., New York, N. Y. 50-62

MAIL ORDER HOUSE.

СКЛАД ПИВА, ГОРІЛКИ, ВИНА, АЛКЕРІВ КРАСНИХ І ІМПОРТОВАНИХ. НА ВЕСІЛЯ, БАЛЇ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА, ВИСИЛАЄ ДО ВСЇХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИК. 47—

M. PETROWSKY,

Family Liquor Store,

1500 S. 3rd St., St. Louis, Mo.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

DR. JOHN SMITH. JR.,

СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРҐ

327 E. 17 St., New York, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер. в неділї і сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни

Телефон: Stuyvesant 4493.

МОЖНА ЗАРОБИТИ $2.00 ДО $3.00, ЗАЙМАЮЧИ СЯ ВЕЧЕРАМИ ПО РОБОТІ РОЗПРОДАЖИ КНИЖОК, ПО БЛИЗШІ ІНФОРМАЦІЇ ПИШІТЬ ДО:

„SVOBODA" Dept. K,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! Вишлемо Вам великий ілюстрований підручник, богато ілюстрований. Залучіть лише 5 центів на пересилку на адресу: G. W. & D. H., 641 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. 37-76

ДАРОМ! Вишлемо Вам великий ілюстрований каталоґ, який містить богато практичних новостий, штуки і маґічні прилади а також дешеві і добрі машинки до вязаня. Адреса: UNION NOVELTY CO., 51wb68 670 N. Carpenter St., Dept. 29, Chicago, Ill.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Смутку ти мій чубатий!
Не довго тобі вже панувати,
Не довго морочити мою душу,
Раз вже з тобою покінчити мушу.
На „кводрови" сьвіт не стоїть!
А за „кводра" в Скрентонській Книгарни
Дістану оповідання веселі та гарні;
Під заголовком „СОРОКАТІ ШТАНИ".
Як прочитаєш сю збірку, мій брате,
На „шюр" перестанеш сумувати;
Від сьміху очи сльозами залудять,
Від реготу сусїди кишки пірвуть.
Лиш не отягай ся, а сейчас купуй,
Вложи кводра до листу і так адресуй:

UKRAINIAN BOOK STORE,

701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Містер! Кводра в листї посилаю

І „Сорокатї штани" замовляю. 53в65

СЬМІХУ ДО РОЗПУКИ!

Кождий з нас знає Чалого Чапліна, котрий відрас комічні ролї по кінотеатрах. Якраз тепер маєте добру нагоду його набути у нас. С се маленька ґіпка получена з помпою, до якої можна напустити води або перфуми. Наноли хто з ваших знакомих побачить на вашім лоті сю піпу і дїтяче се, ви можете потиснути за помпу і через піпу обляти його. Се є дуже невинна розривка, особливо серед молодих хлопців і дївчат. Цїна за одну таку піпу виносить всего лише $1.00. Замовляя шліть на адресу: 66—

IMPORTING BOOKS CO.,

492 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

КИШЕНКОВИЙ КАЛЄНДАРИК НА РІК 1916 можна набути в КНИГАРНІ „СВОБОДИ". Ціна 10 центів. — При замовленю на більше число сих календарників дасть значний авуст. Адреса:

„SVOBODA"

83 Grand Street, Jersey City. N. J

Війна! Чи хочете бачити як властиво виглядає теперішна европейська війна? Хочете бачити як відбувають ся боротьби в Галичині, Сербії, Росії, Франції і Туреччинї? Замовіть собі у нас стереоскопічний подільшує образцї до натуральної величини. Коштує лиш 60 центів.

24 види з европейскої війни.....30 цент.
24 види російсько-японської війни.....30 „
24 види Житя Ісуса Христа.....30 „

Хто пришле $1.50 в короткім часї, дістане новину мандарин. Спішіть ся з замовленями. Адресуйте: 64—

UKRAINIAN BAZAR,

34 East 7th Street, New York, N. Y.

НОВІСТЬ! КОЖДИЙ СВІДОМИЙ УКРАЇНЦЬ ПОВИНЕН НОВІСТЬ!

мати в своїй хатї образ нашого ґенія ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, який можна набути в дуже умірковаїй цїнї. Малюваний правдивою олійною фарбою на полотнї ручна, розмір 16x20 цаль, в гарних орїхових рамах, під цїна $3.00. Хто пришле $1.00 задатку, дістане сейчас експресом сей портрет; решту заплатите по отриманю портрета. Замовлене прошу надсилати на адресу: JOHN CIOLKA, 144 E. 7th St., New York, N. Y. 56в—

ЧИ ВАМ ВІДОМО?

ЩО Я МАЮ ПЕРШОРЯДНИЙ СКЛАД УБРАНЬ ДЛЯ ЖЕНЩИН: ПЛАЩІ І СУКНІ, А ТАКОЖ НАЙГАРНІЙШІ СЛЮБНІ СУКНІ, ЯКІ ВИ МОЖЕТЕ КУПИТИ ПО НАЙНИЗШІЙ ЦІНІ. ПОЗАЯК СЕ Є НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД В МІСТІ, А ВСЕ-ТЕ Я САМ ВИРОБЛЯЮ.

ЗАЙДІТЬ ДО НАС І ОГЛЯНЬТЕ НАШІ ТОВАРИ НАЙНОВІЙШОГО СТИЛЮ І ПО ДЕШЕВІЙ ЦІНІ. 57—

Політься з поважанєм МОРРІС НЮМАН.

Адресуйте так:

KLEIN, FARKAS & NEWMAN,

23 Avenue A, New York, N. Y.

Betw. 1st & 2nd Sts. Tel. Orchard 9632

ДАРОМ! КУПОНИ! ДАРОМ!

Принесть ці купони сей купон, за який отримаєте за кожду покупку 50 С. Г. Грін Трейдінґ стемпів.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК, які має на складі

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ"

Американський Шахтярь. Образ з житя руских робітників, в 3-ох діях. Ціна.....30 цент.
Аф, Масгаші книжка. — Арнольд Ґаммер Іванн Франко. Ціна 30 цт.
Американський гимн „Май Контрі" під нотами з українським перекладом. Ціна.....10 цент.
Американський весїлий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна.....15 цент.
Американські трости. — Кобзон. (Казка.) — Кайдашти. — Дві нашої слали і недолї. — Ціна.....15 цент.
Анекдота. — Зайнаюче оповідане з часів боїв між Европейцями а Індіянами в Америцї. — Ціна 20 цент.
Бондарина. Драма в 4. діях в. 5. відслонах. Ціна.....20 цент.
Байки-небилицї. — Ціна.....10 цент.
Букварь для дїтий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цент.
Блудний син. Образ з житя населенця в Америцї у 4 актах зі співами. — Ціна.....25 цент.
Богдан Хмельницький в Галичинї (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій).
— Фізика горіжки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дві нашої слали і недолї. — Ціна.....15 цент.
Весела читанка з образками. — Ціна.....15 цент.
Весїлє на хуторі біля Диканьки. II. Ярмарок в Сорочинцях. — Ціна 15 цент.
Вічений співаник. — Ціна.....5 цент.
Весела книжочка в 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сучних дївчат. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна.....35 цент.
Вихованець. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна 25 цент.
Вертеп. Сценічна картина для колядників, що ходять по хатах в часї Різдвяних Сьвят. — Ціна.....5 цент.
В неволї темноти. — Комедія з житя русько-американського народа в 3 актах. — Ціна.....25 цент.
Вода в природї. — Умірковаїй та цирий. (Н. Вишневський). — Заграй. — Остаки „Фортуни". — Дні нашої слали і недолї. — Ціна.....20 цент.
В старім і новім краю. — Збірка з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки надїдать дві гарних оповідання „Сьвят вечер". — Ціна.....25 цент.
Галка смерти. — Ціна.....5 цент.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дїтий. — Ціна.....10 цент.
Галицькі анекдоти. (Гумор. оповідання). — Ціна.....10 цент.
Геновефа. — Ціна.....30 цент.
Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповідання. — Ціна.....20 цент.
Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дїї. — Ціна.....15 цент.
Дин. Оповіданє Марка Вовчка. — Ціна.....20 цент.
Дещо про звірята, рослини, камінь і скали. — В сїй книжцї находить ся около 200 цїкавих образків звірят, птаків, риб і дощадних оповідань про житя. — Ціна.....30 цент.
Два брати, в бойок Братів Ґрімм. — Ціна.....15 цент.
Де любов, там і Бог, оповідане. — Ціна.....10 цент.
Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповіданє. — Ціна 15 цент.
Евстахія, повість з перших віків християнства. — Ціна.....30 цент.
Ілюміфір. — II. Ефірма. Повість з цїкавого житя. — Ціна.....10 цент.
Жінка і її значінє в суспільним житю. — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дві нашої слали і недолї. — Ціна 15 цент.
Житєві Марса. — Ціна.....10 цент.
Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Якутинк (оповідане). Повітні гайдамаки (вірш). Пісні про Кавказ. Пайдоу Бют, оповідане про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна.....15 цент.
Жіночий язик, індіянська казка. Неодалекий шлях, оповідане. — Ціна 15 цент.
Житє, зарїбки, орґанізациї і т. п. в Заук. Державах. — Дуже цїкава розправа про відносини працї і житя в Америцї. — Ціна.....15 цент.
Збірка оповідань. Пятка. Сьвіщаник. Безробітє. Павло. В суді. Чорт і Микитта. Бокачка. Мілосерність. Слов і чоловік. Добра дочка. — Ціна 20 цент.
З днів проваяної війни. Віршоване оповідане. — Ціна.....25 цент.
Збірка повістєй. — Ціна.....10 цент.
За сестрою. — Є се найтрагічнїйше оповідане з кожацкої старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке тепер вийшло на американській Руси. — Ціна.....35 цент.
З кого ся насьміваєть, з того люди бувають. — Посля Перешкіна. — Мудрий адвокат. Збірка оповідань. — Ціна.....10 цент.
З рімних пив. — Зміст: Вся людська праця є для людей. Прийде (вірш). Чого нас дійсно потребе. Не плоти рости, не плодя (вірш). Найбільший духовий поєт (Данте Алїґієр). Михайло Петрович Драгоманов, батько українського театру і визначний український поєт. Як будуть іти шашї? Анґел та цвіткарка (оповідане). Пятка. Сьвіщаник. В природи і житя. Зі сьвіта. — Ціна 15 ц.
За волькости України. — Ціна.....5 цент.
Іван Кониченко і инші оповідання. — Ціна.....20 цент.
Іван-Сеат, комедія в 1. дїї. — Ціна 10 ц.
Іван Дурак та инші оповідання. Ціна 25 ц.
Історія заложеня Зачепних Держав Північної Америки, учителї і пасторі. — Як тих, що сьміють ся з инші людини. Як Сайкка щось по коли родило і що з того ся стало? (І. Іванстрадо). — Бог на воєнї (Індійська казка). — Свати. — Дві нашої слали і недолї. — Ціна 15 ц.
Із дзвіричого царства. Перша сотня найкрасших ваїнок. — Ціна.....35 цент.
Історія про дївчину сиротку по прозвищу П ригодні: розкоші, смутки, щастя й вешасте серед змінчивого сьвіта. — Ціна.....40 цент.
Історії Шерлока Гольмса, найславнїйшого сьвітового детектива. — Ціна 10 цент.
Іродові ясли 25 цент.; Наречена прокуратора 25 цент.; Кроваві жемчуги 25 цент.; Здочин в вечері три 25 цент.; Дочка лїсника 25 цент.; Скарбниця сутєрен королевої 25 цент.; Прощай наречений 25 цент.; Сїдуший цвіт 25 цент.; Крадїж брилянта 25 цент.; Убийник женщин 25 цент.; Остров Бомбайских 25 цент.; Фалшивих гроший 25 цент.
Історія про малого Пилипка як хотїв королевою панчуки його в лїсї. — Ціна.....20 цент.
Ілюстрована збірка. Вуся (3 ілюстрації). Катерина (6 ілюстрації). Ян і Семіраміда (2 ілюстрації). Лист тренькного сотника Запорозького, написаний Відповідь Запорозьких козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). Алькоголїзм і дїти (1 ілюстрація). — Ціна.....20 цент.
Інстаутна. Незвичайно гарне оповіданє. Ціна.....15 цент.
Історія про гарну Магальну і графа Петра. — Ціна.....25 цент.
Календар У. Н. Союза на рік 1915. — Ціна.....30 цент.
Календар У. Н. Союза на рік 1916. — Ціна.....50 цент.
Календарик кишеньковий з позотканій оправі. — Ціна.....10 цент.
Казки за циганів — Ціна.....10 цент.
Конець „Титаніка", правдивий опис жорстокої катастрофи. — Ціна.....40 цент.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчисюваня всякими рахунків; вона є позиточна так для бізнесменів як і для робітників. З додатком деяких цїкавих відомостий. — Ціна.....30 цент.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мурував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на трібі, а відтак у стаї потопив. — Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жиґ Русина правував. — Ціна.....15 цент.
Коротка історія Руси до вступленя Сїч. Містить богато образків руских князїв і гетьманів. — Ціна.....10 цент.
Кроваві діямянти. Новочасний романс. — Ціна.....35 цент.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна.....40 цент.
І. Листи з пекла. II. Лист шинкаря до чорта і инші оповідання. — Ціна 25 ц.
І. Лист. Лист шинкаря до люцифера відповідь. II. Про алькоголь. — Ціна.....10 цент.
Листи Штіфа Табачнюка до його жінки Ядоли. — Ціна.....10 цент.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна.....10 цент.
Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цент.

Обширні цїнники висилаємо кождому на жадане.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мони-ордер на імя, яке подано у поясній вдорі. Мони-ордер належить додучити до замовленя.

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЯК ФРАНЦ ВІДМАР ПОБОРОВ СВОГО НАЙБІЛЬШОГО НЕПРИЯТЕЛЯ.

Що найбільше причинило ся до осягненя побіди?

До Г. Г. фон Шлікова, одинокого фабриканта Болгарського Кровного Чаю, який є в сталих зносинах з десять тисячами хорих, а від котрих отримує щоденно множество листів з подяками, наш радиномець Франц Відмар, Бакс 123, Ретбон, Айова, прислав слїдуючу допись:

„Через кілька місяців терпів я на недугу легких, а лікар казав менї, що лїчене буде довше тривати. Читаючи в часописах дописи з подякою для Вас, задумав я спробувати Болгарського Кровного Чаю і переконати ся, чи справдї так добре помагає, як про него пишуть.

Наколи тільки раз спробував-єм його, так зараз слїдуючого дня чув ся лучше, а по двотижневім уживаню прийшов я назад до здоровля і чую ся, як би щойно на сьвіт народив ся. Красненько Вам дякую за оказану менї поміч, а Болгарський Кровний Чай поручаю кождому родимцеви, що терпить на подібну недугу".

Одну велику родинну дозу, яка вистарчить на 5 місяців вишле дешевшу за 1 долара:

Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — Adv.

Порошки Болгарського Кровного Чаю, 125 штук в одній дозї, 1 доляр.

ОДИНОКА ШКОЛА АВТОМОБІЛЕВА, в якій учать після найновійшої методи „Вашій рідномовній мові 8 чотирох тижнях станете вправним механіком і будете могли керувати автомобілем, направляти і обслуживатись з механізмом ріжнородних машин. Се заняте є найбільше повзятне. Цїна за курс науки $15.00. Лайсенси заневнені. Наука в дни і вечерами. Голосіть ся або пишіть до: 88—

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES,

147 E. 40th St., New York

Інструктор: Павло Гуль.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР

JOSEPH HELLER, 132 Nassau St. Room 818, New York, N. Y.

Для зробленя порадів безплатно в своїм помешканї: ч. 168 East 89th St., близько 3-ої авенї, І. стаціє від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

ЩЕ ОДНА ВІЙНА О ФАРМИ.

Українцї, ми маємо на продаж 5 і 10 акрові фарми в Ню Джерзи стейті. Ми маємо фарми, які Вам дадуть найменьше $200 доходу з одного акра. Щоби купити фарму, Ви мусите мати лише $50 а решту виплатите по $5.00 місячно. 5-акрова фарма коштує $800; 10-акрова $575. З тих 5-акрових фарм будете мати більший прихід як дванцять з 30 акрів. Приїзджайте до нас оглянути фарми. Тепер найлїпша пора, бо можете видїти, що родить ся на фармах. Не зволікайте на завтра. Пишіть або приїзджайте до:

Lots & Farms Development Co., Inc.

299 Broadway, New York City.

ЛОТИ ПО $41.50 і висше продає Arcadia Realty Company, 4078 Jenkins Arcade Building, Pittsburgh, Pa. Положені в стереї Арканїя в сусїстві отворюваних ся фабрик The Call Switch Co. і International Couplers Co., де найде заняте 2000 до 3000 робітників. — Пишучись агентів до продажи сих лотів. 64-65

Друкарня „Свободи"

виконує

СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,

як:

БІЛЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛЇ І КОНЦЕРТИ.

НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.

КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.

СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Управини Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарнї „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Явним доказом для недужих про успішність мого лїченя всяких недуг — є мій 35 лїтна практика, я дав запоруку, що всї вилїчені недуги дістають успішні в скорім часї. 59-66

Без різниці, що Вам дошкулає і як довго вона тревала. Приходіть переслїдуватись, що я для Вас можу зробити. Се Вас не коштує нїчого, коли Ваша недуга є вилїчимою.

Цїни низькі — найлїпша опіка.

DOCTOR MULLIN,

Лїкар спеціяліст

409 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.

Офіс напроти почти.

Ім. з 21 кам'яним ЖЕЛЇЗНИЧНИЙ ГОДИННИК для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочений, з ґарантією на 20 лїт, полїрований коверта красно вирізана. Годить безпосередно точно і є спеціально зроблений для людей, котрі роблять при залїзницях, і ґарантує на 20 лїт. Звичайна цїна $25.00.

Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посплатою (С. О. D.) $5.75 і на вворот пересилки, а тим прийшлем що кожде може його оглянути, і коли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у вишоєї ціни треба платити за 25 раз. Дуже гарний 14 кар. золотий позолочуваний ланцюжок з дармомонтоґоньа за дарон до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,

1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill 65в975

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСЇХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ, славний спеціяліст зі старого краю поручає всїм терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

ЛЇЧИТЬ З НАЙЛЇПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДУГАННЯ ЮЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЕЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ВК РІВНОЖ ВСЇЛЯКІ НАСЛЇДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОСНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Докопує всякі найтяжші операциї мущин, женщин і дїтий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропущену ним вомочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось на міг прийти особисто, нехай одиде листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совітну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,

304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)

NEW YORK CITY.

Годинки офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.